

stitem posjedu (većina ih prolazi kroz organizaciju 4 — H klubova* gdje su uključeni u praktične kurseve o traktorima, poljoprivrednim strojevima, primjeni elektriciteta i sl.).

Pored svega toga nastava na poljoprivrednim fakultetima vrlo je praktična, gdje studenti svoje već dobro predznanje mogu dalje proširiti.

Ako to povežemo s našom praksom nastave tehničkih predmeta na poljoprivrednim fakultetima, onda vidimo da je ona prekratka i nedovoljno praktična. Naši agronomi znaju premalo o poljoprivrednim strojevima, traktorima i ostalom iz područja tehničkih disciplina, i nije ni čudo, da to predstavlja ozbiljan problem u jačanju i proširenju mehanizacije poljoprivrede. Vrlo su rijetki agronomi, koji se interesiraju za poljoprivredne strojeve i obično se ne odazivaju kad se organizira kakav kurs iz područja mehanizacije, a to je posljedica što se nisu tim problemima dublje pozabavili za vrijeme studija na fakultetu.

Smatramo da se nastava iz područja tehničkih predmeta na našim poljoprivrednim fakultetima treba modernizirati i produbiti, u prvom redu se to odnosi na zavode za poljoprivredne strojeve, oni se trebaju što bolje opremiti strojevima, koji se nalaze ili se uvode u našu poljoprivrednu praksu. Isto tako potrebno je da se studentima omogući i praktičan rad na održavanju i glavnim popravcima na poljoprivrednim strojevima i traktorima, za što je potrebna određena oprema fakultetskih radionica. To je tim važnije što ogromna većina upisanih studenata nema gotovo nikakvu predspremu iz motorizacije, mehanizacije, primjene elektriciteta i sl.

Proširenim praktičnim znanjem i većim interesom naših studenata za mehanizaciju i ostale tehničke grane u poljoprivredi, sigurno ćemo mnogo pridonijeti za bržu modernizaciju i rentabilniju poljoprivrednu proizvodnju.

Ing. SVETKA KORIC,
Stanica za selekciju bilja, Brezovica

»Osječka šišulja ... do sada
neobjavljenog porijekla«
(Informator od 22. VI, 1955.)

Nešto o porijeklu pšenice U1

Nije čudo, da naše stručnjake zanima porijeklo pšenice U1, jer je to naša najraširenija i najrodnija sorta. Kad sam početkom srpnja odlazila na aprobaciju, dobila sam uputu za rad u Informatoru broj 140, u kojem je bio odštampan priručnik za aprobatore. U njemu su na strani 16 opisane sorte, koje će se aprobirati, a na prvom mjestu je bila sorta U1. Njen opis počinje slijedećim riječima: »U1 — Osječka šišulja, dobivena je na osječkoj Poljoprivrednoj stanici, do sada neobjavljenog porijekla«.

Na ovo se namjeravam osvrnuti, jer me je ova rečenica jako iznenadila i nisam si to mogla rastumačiti, budući, da je već odavno bilo objavljeno njeno porijeklo, i to čak više puta.

U1 je još godine 1932. bila u Osijeku izolirana iz Krip.-a (Krip. znači populacija dobivena križanjem), a godine 1933. bila je požeta kao čista linija. Nakon dvije godine ispitivanja i razmnažanja, već 1935. bila je razasлана na teren u malim količinama, da se tamo isproba. Budući, da su rezultati ispitivanja bili pozitivni, to su o njoj publicirane prve publikacije već 1937. godine, i to u Agronomskom glasniku pod naslovom »Dvije nove vrste pšenice dobivene križanjem« i u novosadskom Poljoprivrednom glasniku. U tim publikacijama točno je napisano, kako je ona nastala, koji su joj roditelji, prikazana su njena svojstva i osobine zajedno sa sortom U6. Članak je bio popraćen i s više slika.

* 4 — H Club 5

Ovo je istina bilo štampano prije 18. godine, pa bi se moglo uzeti u obzir to nepoznavanje, ali je godine 1947. izašla knjiga Dr. M. Korića »Kako nastaju nove sorte poljoprivrednog bilja«, koja je bila štampana u 5000 primjeraka. Ona se danas nalazi gotovo u svim bibliotekama, koje imaju poljoprivrednu literaturu. Trebalo bi samo malo truda, da se ta knjiga potraži. U njoj je opisano, na koji način je nastala U1 (Korićeva šišulja) i prikazan je na njoj primjer kriptometrije na strani 126 i primjer transgresije na strani 142. I u toj knjizi objavljeno je porijeklo, pa čak i postanak njenih svojstava. To mi se čini već dosta nezgodno, da onaj, koji je želio nešto napisati o U1, nije potražio tu knjigu.

Ja sam prošle godine u Agronomskom glasniku napisala članak »Otpornost i kvaliteta Korićeve šišulje U1«, u kojem je na strani 348. izneseno porijeklo U1. Uvjerena sam, da je Agronomski glasnik pristupačan svim agronomima u NRH. A konačno u samom Zagrebu nalazi se Stanica za selekciju bilja, gdje radi Dr. M. Korić, pa piscu ne bi smjelo biti teško, da nazove bar telefonski Stanicu i dobije bi sve potrebne podatke. Usprkos svemu tome ipak je napisano — ... »do sada neobjavljenog porijekla.«

Ako se ovo uzme u obzir, držim, da se ipak ne bi smjelo ovako nešto napisati, jer se na taj način zavodi u bludnju naša agronomska javnost, a s time se zapravo direktno pogađa i sam autor te pšenice Dr. Mirko Korić, a to on ipak nije zaslužio.

Nemam namjere, da ovim iznosim i druge brojne izmišljene priče i doživljaje, o toj sorti, među kojima su neki bili vrlo neukusni, pa čak ih mogu nazvati i drskima, a koje slušam otprilike baš tako dugo, koliko i poznajem sortu U1. Po njima izgleda otprilike ovako: da naš narod i naši stručnjaci nisu sposobni da uzgoje nešto dobra, nego se cijeni samo ono, što nam donošaju tuđinci, te su samo oni sposobni i pozvani da stvaraju.

U vezi s time spomenut ću samo jedan razgovor, koji zvuči kao anegdota, ali je sasvim istinit i karakterističan za izmišljotine o porijeklu U1. Jedan visoki i uvaženi poljoprivredni rukovodilac mi je pripovijedao slijedeće: »Meni su dolazili i govorili, da Dr. Mirko Korić nije tu pšenicu uzgojio, nego ukrao. Ja sam im rekao, da je to za mene kao rukovodioca sporedno, jer je glavno, dao na dobro rodi i da je znatno povisila prirod. Nato sam dodao: »Zašto i vi ne ukradete koju drugu pšenicu, koja će još bolje roditi od U1 i mi ćemo vas obilato nagraditi.«

Svakako da ovakva glasina ne umanjuje doprinos Dr. M. Korića na podizanju poljoprivredne proizvodnje, ali su kadre da bace ljagu na njegov karakter.

Nemam namjere da u vezi s tim glasinama prosuđujem i pisanje Informatora, a ovo sam iznijela samo zato, jer držim, da bi ovakvo neistinito pisanje moglo nekoga navesti, da citirane riječi dovede u vezu s navedenim insinuirajućim glasovima.

Na velikoj jubilarnoj izložbi u Zagrebu bilo je grafički prikazano njeno porijeklo, pa ću ga ja i ovdje iznijeti, kako bi ga upoznali oni, koji nisu imali prilike posjetiti izložbu.

U Križevcima je Dr. M. Korić iz sorte Carlotta izolirao više linija, od kojih se broj 6 pokazala najboljom. Ona se čak neko vrijeme bila proširila pod imenom K6. Nju je godine 1924. križao s glasovitom kanadskom pšenicom Marquis i pustio, da se cijepa. Sav materijal je godine 1930. prenesen u Osijek, kao Krip. (populacija nastala križanjem), iz koje se 1932. godine, dakle iz osme generacije, izabrao veći broj linija. Jedna linija se 1933. godine toliko isticala, da je bila čak fotografirana, a zatim razmnožena i razasлана na teren u pokuse. To je prva selekcija u Osijeku, koja je umnožena i dobila je registarsku oznaku Umnoženje broj 1 ili kraće U1. Baš radi toga je vadena iz osme generacije, još je uvijek relativno čista i cijepa vrlo malo.

U Informatoru se dalje navodi slijedeće: »Često se u njoj nalazi primjesa tipa s osjem kao rezultata cijepanja.«

U1 je nastala križanjem između K6, koja je brkulja i Marquisa, koja je šišulja, pa je kao produkt cijepanja golica. Kako sam gore navela, ona je vadena iz osme generacije, koja morfološki više ne cijepa, a fiziološki već dosta malo. Prema tome nije mogla više cijepati na brkulje ni u svojim prvim

godinama, a pogotovu ne sada nakon dvadeset godina, otkako se nalazi u proizvodnji. Zato zbilja čudno zvuče te riječi u Informatoru.

Istina, u njoj se često pa i gotovo redovito nalaze brkulje, ali ne kao »rezultat cijepanja« nego radi toga, jer je ona prva golica, koja je prodrila u područje brkulja i onaj poljoprivrednik, koji ju je prvi sijao, dobio je sigurno iz vršalice smjesu, koju je dijelio dalje i koja se svake godine samo pojačavala.

U vezi s time iznijet ću još neke karakteristike od U1, koje je naslijedila bilo od oca, bilo od majke. Ona je po ocu Marquis golica i morfološki sasma njegova izgleda, samo što ima krupniji klas, a i čitav habitus je robustniji, a ta svojstva dobila je od majke. Šlabije biljke U1 teško se razlikuju od Marquisa. Njezina rodnost kombinacija je oba roditelja, a isto tako čvrstoća slame. Mati K6 je linija selekcionirana od sorte Carlotta, koja je kasna, dok je Marquis vrlo ran. U1 je prema tome intermedijarna, osrednje rana. Isto tako je intermedijarna i njena visina, jer je Carlotta viša, a Marquis niži od nje. I kvaliteta je osrednja, po ocu bi bila vrlo kvalitetna, a po materi vrlo loše. Nešto sitnije okruglo zrno naslijedila je od Marquisa. Otporni prema zimi nisu naročito ni otac ni mati, ali je mati ipak nešto otpornija, pa zato se i U1 ne može pohvaliti s naročitom otpornošću prema jačim niskim temperaturama. Ali ispoljila su se i neka nova pozitivna svojstva, od kojih je najvažnija, što ona ne pravi izbojaka nedostiža nego svaki izbojak razvije normalan klas. Uopće je ona kod nas jedna vrlo dobra i potraživana sorta, pa je potrebno raditi vrlo mnogo i intenzivno na novoj selekciji pšenice, koja će nju nadkriliti u kvaliteti i kvantiteti.

Ništa drugo me nije rukovodilo da napišem ovaj članak nego to, da konačno upoznam i obavijestim kolege sasma objektivno i istinito i porijeklu i svojstvima-osobinama pšenice U1 i time suzbijem neistinite glasove.

P A Ž N J A !

U vremenu od 1. aprila do 30. juna održati će se praktičan TEČAJ IZ ENTOMOLOGIJE za stručnjake za zaštitu bilja, koji rade ili žele raditi u poljoprivrednim stanicama ili zadrugama. U tečaj se može primiti 5—10 inženjera agronomije. Interesenti neka se obrate najkasnije do 25. III. 1956.

**ZAVODU ZA ENTOMOLOGIJU
POLJOPRIVREDNO SUM. FAKULTETA
U ZAGREBU (MAKSIMIR)**